

5190/1.
✓ 06
РУСКИЙ ПРАВОТАРЬ НАРОДНЫЙ.

I.

205

О ОШЪКУНАХЪ И КУРАТОРАХЪ.

Написавъ

Стефанъ Тихій.

Цѣна 12 кр. а. в.

У ЛЬВОВЪ.

Накладомъ редакціи „Батькôвщины“.

Зъ друкариѣ Товариства имени Шевченка,
подоъ зарядомъ К. Беднарского.

1880.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT

100809к

РУСКИЙ ПРАВОТАРЬ НАРОДНЫЙ.

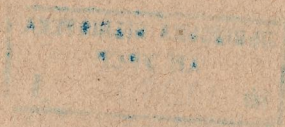
I.

О ОПЪКУНАХЪ И КУРАТОРАХЪ.

Написавъ

Стефанъ Тихій.

0190 / I.

У Львовѣ.

Накладомъ редакціи „Батькѣвщины“.

1880.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ 10080

О ОПѢКУНАХЪ И КУРАТОРАХЪ.

До зѣубожена и морального упадку люду сѣльскаго причиняеть ся такожь немало неналежите выконуване опѣки надъ малолѣтними сиротами и ихъ маетками. Численнй приклады поучають, якъ черезъ непораднѣсть, черезъ незнане правныхъ приписѣвъ, неразъ черезъ недбалѣсть, а дуже часто черезъ злу волю опѣкунѣвъ занедбуюеть ся цѣлковито выховане малолѣтнихъ сирѣтъ, а маеткомъ ихъ завѣдуеть ся въ той способѣ, що, коли сироты прйдутъ до лѣтъ, отрицають вѣдъ опѣкуна маетокъ свѣй задовженный и вынищенный.

Часто такожь люди неуповаженй до того черезъ судъ и маючы едино власну корысть на оку вмѣшуютъ ся до справъ опѣкуньчихъ, що звычайно тогда лучаеть ся, коли вдовица, маюча малолѣтнй дѣти, выходитъ за мужъ по разъ другй и зарядъ цѣлого маетку сирѣтскаго вѣддае чоловікови своему, котрый маетокъ той якбы свою власнѣсть спожитковуе, задовжуе, розпродуе, або и привлащуе для себе.

Покривдженй сироты своихъ правъ зъ розличныхъ причинъ або цѣлкомъ не доходятъ, або запускають ся въ довголѣтнй и коштовнй процесы зъ опѣкунами, котры остаточно и ихъ маетки и маетки опѣкунѣвъ до решгы вынищаютъ. Тысячѣ такихъ сирѣтъ, не маючы власной хаты анѣ

кавалка землѣ, не умѣющій крѣмъ найпростѣйшихъ робѣтъ коло господарства рѣльного нѣякого ремесла, нидѣють въ нуждѣ и суть правдивымъ тягаромъ громадѣ.

Суды, яко власть надъопѣкунѣча, мають вправдѣ обовязокъ дбати о тое, щобы опѣкуны не надъуживали наданой имъ власти надъ малолѣтними и ихъ маеткомъ, але за ддя великого навалу рѣжнородныхъ справъ не суть въ можности вивѣдуватись часто и докладно о тѣмъ, чи кождый поодинокій опѣкунъ обовязки свои выповняе належито. Дятого законъ наказуе, щобы свояки малолѣтнихъ, зверхности громадскій, уряды парохіяльній дя запобѣженя дальшому злому о всякихъ надъужитяхъ опѣкунѣвъ безпироволочно до приналежного суду доносили.

Такъ опѣкунамъ протое якъ и въ загалѣ кождому, хто зъ опѣкунами або зъ малолѣтними въ якихъ небудь позѣстае вѣдносинахъ, конче потрѣбно знати, якъ опѣка мае бути справована, якій права и якій обовязки мае опѣкунъ, якъ треба поступати, щобы малолѣтнимъ корысти приспоряти а себе вѣдъ одвѣчальности охоронити.

Подаемо дятого всѣ дотычній важнѣйшій приписи уставы въ можливѣмъ скороченю; додаемо такожъ взѣрцѣ рѣжнородныхъ поданъ, якій опѣкунамъ або и другимъ особамъ въ справахъ сирѣтскихъ приходитъ ся часто выслати до суду. Пѣсля тыхъ взѣрцѣвъ може кождый уложити собѣ потрѣбній ему поданя безъ писаря або адвоката.

Поданя тѣ належить писати на цѣлыхъ аркушахъ бѣлого паперу; аркушь складае ся повздовжь у двое, на 4-ѣй сторонѣ аркуша по правѣй руцѣ треба выписати до котрого суду пишеть ся, хто и о що просить; на першѣй сторонѣ аркуша пишеть ся на половинѣ по правѣй руцѣ просьбу чи подане чи донесене, о скѣлько можна якъ найкоротше, и подасть ся поводы, дячего о тое просить ся. Всѣ поданя належить писати въ рускѣмъ языцѣ, и судъ по руски му сить вѣдписувати. Кождый може такожъ домагатись, щобы

въ судѣ списувано зъ нимъ протоколы по руски и протоколы тѣ по руски ему вѣдчитувано. Кто не хоче або не може писати поданя, може свои потреби судови устно предложити.

І. Кто и коли установляе опѣкуна.

Опѣкуна установляе судъ для тыхъ осѣбъ, котрѣ не мають вѣтця и суть еще малолѣтними, т. е. не укѣнчили еще 24 лѣтъ житя.*) Заразъ отже по смерти господаря, котрый лишивъ малолѣтнѣ дѣти, повинна родина тыхъ малолѣтнихъ або урядъ громадскій донести о томъ до суду и просити о списане актѣвъ посмертныхъ и о установлене опѣкуна пѣсла отсего взорця:

(Зъ верху.)

До Свѣтлого ц. к. Суду повѣтого

въ

Григорій Банахъ

зъ Острова

доносить о смерти Михайла Маланьчука и просить о установлене опѣкуна для его малолѣтнихъ дѣтѣй.

(Въ серединѣ.)

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде повѣтовый!

Дня 6-ого Сѣчня 1880 умеръ въ Островѣ Михайло Маланьчукъ, властитель господарства пѣдъ ч. 132.

Понеже позѣстали по нѣмъ малолѣтнѣ дѣти: Сень, Анна и Дмитро, а покѣйникъ въ писемномъ розпорядженю послѣднѣи своеи волѣ зъ дня 5-го Сѣчня 1880, котре пѣдъ % предкладаю, выбравъ для нихъ Прокопа Бѣлецкого, господаря зъ Острова, на опѣкуна, протое доношу о томъ Свѣтлому ц. к. Судови и прошу о за-

*) Установляетъ ся такожъ опѣкуна и въ иныхъ выпадкахъ, о котрыхъ пѣзнѣйше буде мова.

ряджене списаня актѡвъ посмертныхъ по покойномъ Михайлѣ Маланьчуку и о установлене Прокопа Бѣлецкого опѣкуномъ для малолѣтнихъ его дѣтій.

Григорій Банахъ.

Опѣкуномъ може бути каждый повнолѣтній чесный мужчина. Першеньство мое той, кого отецъ малолѣтнихъ на опѣкуна выбравъ, потѡмъ дѣдъ малолѣтнихъ, або, коли той вже не жїе, мати малолѣтнихъ, дальше бабка, а въ кѡнци найблизшій а найстаршій своякъ малолѣтнихъ; коли вже нѣ одна зъ тыхъ особъ не жїе, або не знайдесть ся мѣжь ними здѡбного на опѣкуна, то выбирае судъ якого чужого чесного чоловѣка.

Нездѡбнымъ на опѣкуна есть той, котрый не есть въ можности обовязкѡвъ опѣкунчыхъ належито выповняти, т. е. котрый самъ своимъ маеткомъ эле завѣдуе и его руйнуе, котрый напиваетъ ся; дальше той, котрого отецъ малолѣтнихъ вѡдъ опѣки выключивъ, котрый зъ малолѣтними або зъ ихъ родичами въ явнѡй живъ неприязни, зъ малолѣтними процесуетъ ся або мае причину до процесу.

Опѣкуномъ мусить бути каждый, кого судъ установить; на тыхъ, котрї обовязку опѣкуньчого не хочуть прїимати ся, може судъ накладати кары. Увѡльнити ся можуть вѡдъ того обовязку тѡлько священникъ, вѡйсковый, котрый въ чиннѡй зѡстае службѣ; той, котрый мае 60 лѣтъ; той, котрый мусить старати ся на власныхъ найменче пятеро дѣтїй або внукѡвъ, и той, котрый справуе вже одну утяжливую або три меншї опѣки.

Хто уважаетъ ся бути нездѡбнымъ до справованя якои опѣки або хоче увѡльнитись вѡдъ того обовязку, мае въ протягу 14 днѣвъ по отриманю завѣдомлена донести о тѡмъ до того суду, котрый его опѣкуномъ именувавъ, выказати поводы, и просити о установлене иншого опѣкуна, пѡсля отсега взорца:

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

1/. Декретомъ зъ дня 20-ого Сѣчня 1880 ч. 138, котрый пѣдъ 1/. звертаю, установивъ мене Свѣтлый ц. к. Судъ опѣкуномъ малолѣтнихъ по пок. Михайлѣ Маланьчуку позѣсталыхъ дѣтій, а то: Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ.

2/. Понеже пѣсля метрики уродженя, якъ 2/., маю вже 63 лѣтъ, а якъ свѣдчить декретъ зъ дня 16-ого Грудня 1875 ч. 8663, справую повѣрену менѣ утяжливу опѣку надъ малолѣтними Иваномъ и Марією Сидораками: протое прошу о увѣльнене мене вѣдъ обовязкѣвъ опѣкуна надъ малолѣтними дѣтьми пок. Михайла Маланьчука.

На опѣкуна для тыхъ малолѣтнихъ представляю Григорія Банаха, господаря зъ Острова, котрый есть близькимъ своякомъ и сусѣдомъ тыхъ малолѣтнихъ.

Прокѣпъ Вѣлецкій.

Кождый, кого судъ опѣкуномъ установить, зъ выимкою матери, дѣда и бабки, складае въ судѣ приречене, що поручені ему обовязки опѣкуна буде совѣстно выповняти, що малолѣтнихъ приспособлювати буде на честныхъ и богобязливыхъ людій, що буде ихъ въ судѣ и по за судомъ заступати и боронити и ихъ маеткомъ совѣстно и старанно завѣдувати. По зложеню того приреченя выдае судъ опѣкунови декретъ опѣкуньчій.

Сели опѣкуномъ установивъ судъ матѣрь або бабку малолѣтнихъ, то додае имъ до помочи спѣвъ опѣкуна, котрый отримуе такожь декретъ спѣвъ опѣкуньчій и складае въ судѣ приречене, що буде причиняти ся до добра малолѣтнихъ, вспирати своею радою опѣкунку, и що донесе до суду о вѣмъ, колибъ опѣкунка въ справахъ опѣки неправно собѣ поступала.

Спѣвѣопѣкунъ есть отже тѣлько дорадникомъ опѣкунки, справама сирѣтъ на власну руку не може займати ся, мае однакожь право супротивитись опѣкунцѣ, если уважае, що она неправно собѣ поступае; длятого такожь вымагае ся вѣдѣ нѣго, щобы поданя черезъ опѣкунку до суду вношені пѣдписувавъ, або свою гадку що до тыхъ поданъ передѣ судомъ выявивъ.

Коли опѣкунка умре, або другій разѣ за мужъ виходить, установляе судъ звичайно для малолѣтнихъ сирѣтъ опѣкуномъ булого спѣвѣопѣкуна; належить протое такожь о смерти або о вторичномъ вѣдданю опѣкунки донести безпроволочно судови.

2. Якъ мае опѣкунъ маеткомъ сирѣтъ завѣдувати.

Опѣкунъ заступае малолѣтнимъ мѣсце вѣтця, мае протое, якъ и отець, право и обовязокъ малолѣтній сироты виховувати и ихъ маеткомъ завѣдувати.

Заразъ по смерти особы, котра лишила малолѣтній дѣти и маетокъ, судъ маетокъ той списуе и стаковуе, а опѣкунъ обовязанный безпроволочно цѣлый маетокъ сирѣтскій пѣдѣ свѣой зарядѣ обѣимити; въ тѣй цѣли може жадати вѣдѣ суду спису маеткового т. е. инвентаря.

Опѣкунъ мае завѣдувати маеткомъ сирѣтъ яко добрый отець, яко прозорный, ошадный и честный господарь; мае отже доложити всѣхъ старанъ, щобы сироты въ маетку свѣомъ нѣякихъ стратъ не понесли и щобъ маетокъ той, о скѣлько можна, збѣлшити.

Маетокъ сирѣтскій складае ся звичайно зъ готовыхъ грошій, зъ вѣрительностей, зъ грунту и будынкѣвъ, або зъ иншихъ розличныхъ рѣчій. Маетокъ той есть обтяженный довгами, або нѣ. Пѣсля того есть такожь и обовязокъ опѣкуна розличный.

Передѣ всѣмъ треба на тое уважати, щобы нѣщо дармо и безъ корыстей не позѣставало. Длятого все, щѣ для

малолѣтнихъ не есть ужиточне и що ажъ за кѣльканайцять лѣтъ може имъ придати ся, якъ примѣромъ для маленькихъ дѣтій кожухи, коралѣ и т. и., всё такожь, що не есть потрѣбне до провадження господарства, а если опѣкунъ самъ грунту не засѣвае, то такожь цѣлый инвентарь господарскій, якъ волю, конѣ, коровы, возы, плуги, збѣже, сѣно, навѣзъ и т. и., всё тое належить продати. Въ той цѣли мае опѣкунъ внести до суду подане, або устно просити, щобы судъ розписавъ публичну ліцитацію и весь той злишний *поверховный маетокъ* сирѣтскій продавъ. Продажь така звычайно зъ кош- тами сполучена и при ліцитаціи не завсѣгды знайдуть ся купцѣ, котрї добре заплатятъ. Длятого може такожь опѣкунъ просити судъ, щобы ему призволивъ сирѣтскій *поверховный маетокъ* зъ вѣольной руки продати.

Подане тое належить такъ писати:

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Декретомъ зъ дня 10-ого Лютого 1880 ч. 372 у- становивъ мене Свѣтлый ц. к. Судъ опѣкуномъ мало- лѣтнихъ по Михайлѣ Маланьчуку позѣсталыхъ дѣтій.

Декретомъ зъ того самого дня признано тымже малолѣтнимъ цѣлу спадщину по пок. Михайлѣ Малань- чуку. До маетки того належить такожь пара волѣвъ, корова, ялѣвка, вѣзъ, плугъ, 2 бороны, санѣ, 2 мотыки, 8 штукъ гусій, 12 штукъ курій, кожухъ, сѣракъ, пара чобѣтъ, стѣлъ и двѣ лавки.

Понеже Грунтъ малолѣтнихъ гадаю выпустити въ аренду, а тї рѣчи анѣ до провадження господар- ства анѣ до ужитку малолѣтнихъ, котрї суть еще въ дитиннѣмъ вѣку, служити не можуть, заходить потреба всё тїи рѣчи продати, тымъ бѣльше що зъ маетку ма- лолѣтнихъ маеть ся небавомъ сплатити довгъ Мошкови Пфефферкорнови.

Понеже за тыми рѣчами попытуе въ нашѣмъ селѣ

много людій и зъ той причины сподѣюсь лѣпше ихъ продати, якбы то могло бути при публичнѣй ліцитаціи, протое прошу :

Свѣтлый ц. к. Судъ зволить уповажнити мене до продажи новысихъ рѣчій зъ вѣльной руки.

Григорій Банахъ.

Отримавши до того призволене вѣдъ суду, опѣкунъ самъ вышукуе купцѣвъ и продажею займаеть ся ; але не може, хиба въ незвычайныхъ випадкахъ, рѣчій тыхъ продавати низше той цѣны, яка при списѣ тыхъ рѣчій черезъ судовыхъ таксаторѣвъ була подана.

Узысканіи зъ того грошѣ вразѣ зъ дотычнымъ рахункомъ має опѣкунъ безприволочно въ судѣ зложити. О томъ увѣдомляе судъ такимъ поданемъ :

(Штемпель 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Рѣшенемъ зъ дня 20-ого Лютого 1880 ч. 420 у поважнивъ мене Свѣтлый ц. к. Судъ продати зъ вѣльной руки поверховный маєтокъ малолѣтнихъ по пок. Михайлѣ Маланьчуку позѣсталыхъ дѣтій.

Маєтокъ той пѣсля инвентаря на 279 зр. отаксованный продавъ я, якъ слѣдуе :

1) пару волѣвъ Стефанови Чорному за	180 зр.	— кр.
2) корову Мартѣ Дзюбанюкъ за	61	” — ”
3) ялѣвку тѣйже за	28	” — ”
4) вѣзъ Стефанови Чорному за	17	” — ”
8) плугъ томужъ за	6	” — ”
6) 2 бороны томужъ за	4	” — ”
7) санѣ томужъ за	2	” 50 ”
8) 2 мотыки Мартѣ Дзюбанюкъ за	—	” 80 ”
9) 8 гусей тѣйже за	7	” 20 ”
10) 12 курей Теклѣ Бѣлецкѣй за	4	” 80 ”
11) кожухъ Прокопови Федорасови за	7	” — ”
12) сѣракъ Иванови Стефуракови за	3	” — ”

13) пару чобѣтъ томужь за	2	„	60	„
14) стѣлъ и 2 лавки Теклѣ Бѣлецкѣй за	1	„	80	„
			<hr/>	
			325	зр. 70 кр.

Зѣбравъ я отже разомъ 325 зр. 70 кр.
котрѣ предкладаю Свѣтлому ц. к. Судови зъ просьбою,
щобы для малолѣтнихъ Сеня, Анны и Дмитра Малань-
чукѣвъ въ депозитѣ переховавъ.

Правосильнымъ вырокомъ зъ дня 3-ого Сѣчня
1880 ч. 8674 признано Мошкови Пфефферкорнови суму
60 зр. зъ 6%₀ вѣдсотками и коштами 4 зр. 35 кр. в. а.,
черезъ пок. Михайла Маланьчука еще въ роцѣ 1878
выжичену. Понеже на рахунокъ того довгу нѣчого
еще не выплачено, прошу для запобѣженя дальшимъ
коштамъ новышу суму вразъ зъ процентами и кош-
тами Мошкови Пфефферкорнови зъ грошій, котрѣ нынѣ
зложивъ-емь, выплатити. Григорій Банахъ.

Опѣкунъ не повиненъ въ загалѣ нѣякихъ грошій си-
рѣтскихъ у себе переховувати; готовый грѣшь не по-
виненъ такожь дармо и безъ пожитку лежати; длятого судъ,
скоро одержить вѣдъ опѣкуна готѣвку, складае еѣ въ касѣ
щадничѣй на процентъ, або закуповуе облѣаціѣ, котрѣ та-
кожь процентъ приносять.

Если малолѣтній мають вѣрительности, котрѣ не
суть убезпеченї, мае опѣкунъ выстарати ся вѣдъ довжника
о скриптъ на довжну суму; зажадати, щобы давъ заставъ,
або щобы тую довжну суму на своѣй реальности заинтабу-
лювавъ. Не хоче довжникъ того добровѣльно учинити, то
повиненъ опѣкунъ безпороводно запѣзвати его до суду.

(Въ двохъ екземплярахъ, на кождѣмъ по 12 кр. штемпель.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Прокѣпъ Гриньчишинъ выпожичивъ дня 8-ого Ве-
ресня 1879 у Михайла Маланьчука въ готѣвцѣ суму
49 зр. в. а. и обовязавъ ся звернути туюжь въ корот-
кѣмъ часѣ.

Михайло Маланьчукъ умеръ дня 6-ого Сѣчня 1880, а спадщину по нѣмъ признано малолѣтнимъ его дѣтѣмъ Сенѣви, Аннѣ и Дмитрови Маланьчукамъ декретомъ зъ дня 10. Лютого 1880 ч. 372.

Понеже Прокѣпъ Гриньчишинъ сумы той добровѣльно звернути не хоче, я яко опѣкунъ сихъ малолѣтнихъ дѣтій запозываю его передъ Свѣтлымъ ц. к. Судъ и прошу по переведеню розправы багательной оречи:

Прокѣпъ Гриньчишинъ виненъ до 8 днѣвъ заплатити малолѣтнимъ Сенѣви, Аннѣ и Дмитрови Маланьчукамъ до рукъ пѣдписаного опѣкуна суму 49 зр. в. а. зъ 6% вѣдсотками вѣдъ дня позву и звернути кошта спору, котрѣ при розправѣ почислю.

Григорій Банахъ.

Довжникъ, котрый хоче снлатити довгъ, мае довжнѣ грошѣ або особисто зложити въ судѣ, або переслати судови вразъ зъ такимъ поданемъ:

(Въ 2 екземпляряхъ, на кождѣмъ штемпель на 12 кр., крѣмъ того на пѣвѣркуши треба переписати лише самъ написъ зъ верху поданя (рубрумъ) и прилѣпити штемпель на 10 кр.)

Свѣтлымъ ц. к. Суде!

Правосильнымъ вырокомъ зъ дня 5. Цвѣтня 1880 ч. 634 зѣставъ я засуджений заплатити малолѣтнимъ Сенѣви, Аннѣ и Дмитрови Маланьчукамъ суму 43 зр. зъ 6% вѣдсотками вѣдъ 13. Марта 1880 и коштами спору 2 зр. 24 кр. Понеже опѣкунъ тыхъ малолѣтнихъ Григорій Банахъ не хоче прѣймити вѣдъ мене сихъ грошѣй, анѣ выставити поквѣтованя, складаю довгъ той цѣлый въ сумѣ 46 зр. 73 кр. в. а. до Свѣтлого ц. к. Суду и прошу зложити тую суму въ депозитѣ для малолѣтнихъ Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ.

Прокѣпъ Гриньчишинъ.

Опѣкунови може довжникъ сплатити довгъ тѣлько тогды, коли опѣкунъ выкажетъ ся, що судъ призволивъ ему довжнй грошѣ вѣдобрати и если на сплаченй грошѣ выставитъ квѣтъ.

Если малолѣтнй мають Грунтъ а опѣкунъ хоче и може самъ господарство малолѣтнихъ провадити, то повиненъ Грунтъ самъ для нихъ управляти и пожитки збирати. Зѣбране збѣже и доховокъ зъ худобы може опѣкунъ навѣтъ безъ призволеня суду продавати, зъ узысканыхъ грошей потреби господарства заспокоювати, а позѣстальй чистый дохѣдъ мае въ готовыхъ грошахъ въ судѣ складати.

Если господарство малолѣтнихъ есть бѣльше або не мае вѣдновѣдной худобы робучои, або опѣкунъ не мае силъ або часу господарствомъ самъ завѣдувати, належить господарство тое выпустити въ посесію (аренду). Въ той цѣли мае опѣкунъ, якъ при продажи рѣчей, устно або письменно просити судъ, щобы господарство сирѣтске выпустивъ въ посесію черезъ ліцитацію публичну, або призволивъ ему, щобы господарство тое самъ кому выарендувавъ. Если опѣкунъ отримавъ тое призволене, або если навѣтъ передъ узысканемъ призволеня вышукае кого, хто Грунтъ сирѣтскій пѣдъ корыстными услѣвами вынаймити хоче, мае опѣкунъ зробити зъ нимъ письменный контрактъ и контрактъ той судови до затвердження предложити. Въ контрактѣ тѣмъ мае бути докладно описаный Грунтъ зъ будынками, котрый вынаймаеть ся, належить означити высокѣсть чиншу, термина коли чиншь мае бути плаченый, якій часть аренда мае тревати, чи и коли мае бути выповѣджена, хто оплачуе податки и иншй данины; той, хто заарендуе, мае такожь зѣобовязатись въ контрактѣ, що заарендованй будынки сирѣтскй щорѣчно буде убезпечувати вѣдъ огню въ товариствѣ ассекураційнѣмъ, що будынки тй буде направляти, Грунтъ гноити и въ добрѣмъ станѣ утримувати. Грунтъ и будынки не можна на довше заарендувати якъ по той

часть, коли сироты стануть повнолѣтними, або самі вже зможуть господарувати. Контрактъ такий найлѣпше робити протоколярно въ судѣ, у нотаря або адвоката; если тѣлько малу часть господарства вынаймасть ся, може кождый письменный зробити собѣ самъ такий контрактъ пѣсля сего взѣрца :

Контрактъ посесіѣ,

котрый межи Григоріємъ Банахомъ, яко опѣкуномъ малолѣтнихъ Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ, а Петромъ Дѣдору, зъ застереженемъ надъопѣкуньчого призволеня, пѣдъ сими услѣвьями заключеный зѣоставъ:

1) Григорій Банахъ именовъ малолѣтнихъ Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ вѣддае въ посесію Петрови Дѣдорѣ господарство тыхъ малолѣтнихъ пѣдъ ч. 132 въ Островѣ положене, складаюче ся зъ 10 моргѣвъ орного грунту, 2 моргѣвъ сѣножати, огороду, хаты, стодолы, стайнѣ и шоны, на 6 лѣтъ т. е. вѣдъ 1-ого марта 1880 до 1-ого марта 1886 року за чиншь рѣчний въ сумѣ 60 зр. в. а.

2) Петро Дѣдора обовязуеъ ся чиншь той щорѣчно зъ горы кождого 1-ого марта для малолѣтнихъ Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ до рукъ ихъ опѣкуна, або до ц. к. Суду повѣтового въ складати; чиншь за першій рѣкъ въ сумѣ 60 зр. зложитъ Петро Дѣдора ажъ по затвердженю сего контракту черезъ ц. к. Судъ яко власть надъопѣкуньчу.

3) Обовязуеъ ся такожь Петро Дѣдора всѣ податки и данины державнѣ, краевѣ и громадскѣ, якѣ въ протягу повысшихъ 6 лѣтъ зъ заарендованого господарства прѣидеть ся оплатити, зъ власного маекту поносити; будынки и грунта въ добрѣмъ станѣ утримувати, щорѣчно найменче 30 фѣръ гною на заарендованѣ грунта вывезти, звычайнѣ направи будынкѣвъ власнымъ коштомъ пѣдпрѣимати, будынки тѣ щорѣчно въ кракѣвскѣмъ товариствѣ ассекураційнѣмъ до висо-

кости 320 зр. вѣдъ огню убезпечувати и посвѣдченемъ асекураціѣ (поліцою) передъ опѣкуномъ малолѣтнихъ выказатись и цѣле повыше господарство въ дню 1-ого марта 1886 въ такомъ станѣ и зъ такими засѣвами, якъ вѣдбере, безъ попередного вышовѣдження опѣкунови малолѣтнихъ властителѣвъ вѣддати.

4) Колибы Петро Дѣдора котрой небудь рати чиншовою въ означенѣмъ часѣ не заплативъ, прислугувати буде опѣкунови малолѣтнихъ властителѣвъ право сей контрактъ за попереднимъ тримѣсячнымъ вышовѣдженнямъ розвязати.

Въ Островѣ дня 22-ого Лютого 1880.

Свѣдки :	Петро Дѣдора,
Павло Туръ,	Прокѣиъ Щербанъ.
Григорій Банахъ.	

Належитѣсть штемплѣва за контрактъ найму або посесіѣ оплачуеть ся вѣдъ цѣны найму або посесіѣ т. е. вѣдъ сумы, яка представить ся по зрахованю чиншу за все лѣта посесіѣ пѣсля скалѣ II., умѣщеною въ таблицу штемплѣвоѣ, котру въ кождѣмъ календарі знайти можна. За повышій отже контрактъ оплатила бы ся належитѣсть вѣдъ сумы 360 зр., бо тѣлько выносить умовлений чиншъ за 6 лѣтъ. Належитѣсть тую платити ся въ той способѣ, що купуеть ся штемпель за вѣдповѣдну суму, котрый на контрактѣ прибываеть ся и перенисуеть ся.

Той контрактъ муситъ опѣкунъ предложити Судови до затвердження :

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Малолѣтні Сень, Анна и Дмитро Маланьчуки посѣдають господарство рѣльне пѣдъ ч. 132 въ Островѣ. Понеже ти малолѣтні суть въ такихъ лѣтахъ, що господарства того такъ скоро не будутъ могли управляти, а я, маючи много труда зъ управою власного мого

Грунту, господарствомъ сирѣтскимъ самъ зъ користію займати ся не зможу, протое випустивъ-емъ тоє господарство Петрови Дѣдорѣ на 6 лѣтъ въ аренду и заключивъ-емъ зъ нимъ контрактъ пѣдъ услѣвами для малолѣтнихъ дуже користными.

Прошу протє о потвердженє того контракту, котрый пѣдъ % предкладаю, именемъ малолѣтнихъ Сєня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ.

Григорій Банахъ.

Чиншь скадаєть ся въ судѣ, або тамъ де судъ прикаже; если арендаръ чиншу не платитъ на часъ, має опѣкунъ о тѣмъ безпоровочно судъ завѣдомити. Если аренда господарства кѣнчить ся въ такѣмъ часѣ, коли сироты суть еще малолѣтній, має опѣкунъ о тѣмъ завчасу донести до суду, щобы Грунтъ на дальшій лѣта выарендувати тому самому арендарєви або иншому.

Зъ розпродажи поверховного маєтку сирѣтского, зъ чиншѣвъ за аренду Грунту призбирати ся може въ судѣ для сироты значнѣйша сума. Суму тую вѣддає судъ звычайно касѣ щадничѣй на процентъ по 5 або 6 вѣдъ ста. Если опѣкунъ уважає, що мѣгъ бы суму тую користнѣйше умѣстити, такъ щобы бѣлшій пожитокъ приносила, то має о тѣмъ донести судови. Користнѣйшимъ такимъ умѣщенємъ може бути закупно такихъ панєрѣвъ державныхъ (облїацій), котрї бѣлшій процентъ несуть, такожь пожичка особамъ приватнымъ и закупно Грунту або домѣвъ. Сирѣтскї грошѣ выпожичає судъ тѣлько тому, хто може дати правну обезпєку, т. є. хто має реальнѣсть (Грунтъ або дѣмъ), на котрѣй выпожичєну суму для сироты заинтабулює и сума тая не обтяжує Грунту надъ двѣ третинны, а дѣмъ надъ половину правдивой ихъ вартости. Безъ призволеня суду опѣкунъ навѣтъ на такую обезпєку сирѣтскихъ грошей выпожичити не може. Пожичку удѣлює тѣлько судъ и ажъ тогды, коли выпожичаючїй предложить скриптъ довжнїй на суму,

котру хоче выжичити, и суму тую на своѣй реальности заинтабулюе. О списане скрипту такого и поданя о интабуляцію найлѣпше удатись до нотаря або адвоката, можна однакожь и въ судѣ внести устно до протоколу. Опѣкунъ не може обезпеченого въ той способъ капіталу выновѣдати анѣ сплату вѣдбирати, хиба що ему судъ тое призволивъ; натомѣсть мае пильнувати, щобы довжникъ процента и капіталъ въ часѣ, якій въ скриптѣ означено, сплачувавъ въ судѣ, и о кождѣй проволочѣ довжника судови пригадати.

Найпевнѣйшимъ и найкорыстнѣйшимъ умѣщенемъ сирѣтскихъ капіталѣвъ есть закупно грунтѣвъ або домѣвъ, особливо въ теперѣшнихъ часахъ, коли грунта такъ дешево закупити можна. На таке закупно потреба такожь призволеня вѣдъ суду. Опѣкунъ мае въ такѣмъ разѣ выказати передъ судомъ, вѣдъ кого, якій грунтъ або дѣмъ, за яку цѣну купити гадае и зъ якихъ поводѣвъ уважае тое закупно корыстнымъ для сироты.

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Для малолѣтнихъ Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ зложена есть въ депозитѣ Свѣтлого ц. к. Суду сума 320 зр. в. а., о чѣмъ я рѣшенями зъ дня 22-ого Лютого 1880 ч. 376 и зъ дня 16-ого Марта 1880 ч. 437 бувъ завѣдомлений. Сума тая зложена въ касѣ щадничѣй приносить тѣлько 5% вѣдсоткѣвъ. Понеже Павло Туръ гадае зъ грунту своего пѣдъ ч. 106 въ Островѣ продати парцелю „Ланы“ звану, обѣймаючу 4 морлы орного доброго поля, и жадае за тое 320 зр.; понеже парцеля тая притыкае до грунтѣвъ малолѣтнихъ Маланьчукѣвъ, цѣна, яку Павло Туръ за ню жадае, не есть висока и парцеля тая принесла бы малолѣтнимъ бѣльше пожитку, якъ готѣвка для нихъ въ Судѣ зложена: протое гадаю парцелю тую для малолѣтнихъ закупити и прошу Свѣтлый ц. к. Судъ, щобы для уло-

женя контракту сего купна термінъ визначивъ и на тойже мене и Павла Тура покликавъ.

Григорій Банахъ.

Коли судъ призоветъ на закупно, списуе опѣкунъ зъ продавцею контрактъ ; контрактъ той судови до затвердження предкладае, а по затверженю вносить до суду просьбу о интабульоване сироты за властителя купленого фунту або дому. — О призолене на закупно може опѣкунъ просити такожь и устно ; о списане контракту купна и поданя о интабуляцію належить удати ся до адвоката або нотаря.

Готовыми грѣшми сирѣтскими инакше завѣдуетъ ся, если на мастку сирѣтскѣмъ тяжать якѣ довги. Зъ готѣвки такой повинно ся передовсѣмъ сплачувати тѣи довги, и то найперше такѣ, котрѣ суть высоко опроцентованѣ або на котрѣ вѣритель вже езекуцію провадить. Опѣкунъ зробитъ найлѣпше, если сплачуване довгѣвъ сирѣтскихъ зъ капіталѣвъ для сироты въ судѣ зложеныхъ позѣоставитъ судови: повиненъ однакожь просити о тое судъ устно або письменно (такъ якъ се у другѣй части 2-ого взорця на сторѣ 10 подано). Меншѣ довги сирѣтскѣ, о котрыхъ ретельности и належности опѣкунъ пересвѣдчитъ ся чи то зо скрипту довжного чи зъ векслю чи зъ рѣшень судовыхъ чи зъ посвѣдченя достовѣрныхъ людей, може опѣкунъ самъ выплачувати зъ грошей сирѣтскихъ, если у нѣго знаходять ся. Опѣкунъ не повиненъ скорше сплачувати довгу, доки ему вѣритель не вѣддасть скрипту довжного або векслю и не выставитъ ему поквѣтованя на выплачену суму, котре такъ мае бути уложене :

Квѣтъ,

котрымъ посвѣдчаю, що Григорій Банахъ яко опѣкунъ малолѣтнихъ наслѣдникѣвъ Михайла Маланьчука, а то Сеня, Анны и Дмитра Маланьчукѣвъ, выплативъ менѣ нынѣшнього дня въ готѣвцѣ суму 50 зр. в. а. зъ вѣдсотками по 5% вѣдъ 1-ого Сѣчня 1880, разомъ отже

суму 52 зр. 50 кр. (пятьдесят два зр. 50 кр.), через пок. Михайла Маланьчука въ осени 1879 у мене выпожичену, въ наслѣдок чога звертаю заразомъ Григоріеви Банахови дотычный скриптъ довжный пок. Михайла Маланьчука.

Въ Островѣ дня 1-ого Мая 1880.

Иванъ Сидораѣ.

Квіты мають бути штемплювані въ той спосѣбъ, що прибываєть ся штемпель (пѣсля скалѣ II), а перші слова (але не самъ надпись : *Квіта*), пишуть ся на штемплю. Не-оштемплювані квіты и контракта пѣдлягають карѣ. Таблица штемплѣва, якъ вже сказано, знаходитъ ся въ кождѣмъ календарі.

Если сирота не має тѣлько покладныхъ грошей анѣ поверховного злишнього маєтку, за котрый бы можна все довги посплачувати, въ той часъ повиненъ опѣкунъ зъ другими незаспокоеными вѣрителями угодити ся на сплату ратами, котрі легче прійшло бы зъ доходѣвъ Грунту рѣчно сплачувати. Если вѣрителѣ не пристають на сплату ратами, належить за призволенемъ суду, якъ то выше описано, Грунтъ або дѣмъ сирѣтскій выпустити въ аренду на бѣльше лѣтъ за чиншь, котрый заразъ зъ горы за все лѣта мавъ бы бути заплаченый; можна такожъ выпустити Грунтъ въ посесію на бѣльше лѣтъ зъ такою умовою, щобы арендаръ або посесоръ въ протягу тыхъ лѣтъ выплативъ все довги, які на томъ Грунтѣ тяжать. На тоє мусить бути такожъ письменный контрактъ зроблений и судови до затвердження предложеный. Не удасть ся въ той спосѣбъ Грунтъ заарендувати, або если чиншомъ, якій узыскаєть ся, не выплатити ся всехъ довгѣвъ : тогды не позѣтає нѣчого иншого, якъ вѣдповѣдну часть Грунту сирѣтского або пѣсля потребности и цѣлый Грунтъ продати. На представлене опѣкуна судъ заряджує ліцитаційну продажъ Грунту, або, если опѣкунъ самъ вышукавъ вѣдповѣдного купця, затверджує контрактъ купна и

продажи, о списане котрого найлѣпше до адвоката або нотаря удатись.

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Зъ реальности пѣдъ ч. 92 въ Островѣ положенои, складаючої ся зъ 5 моргѣвъ грунту и будынкѣвъ, а декретомъ дѣдичтва зъ дня 5-ого Лютого 1880 ч. 293 малолѣтнимъ Павлови и Юстинѣ Доманюкамъ по пок. Андрею Доманюку на власнѣсть признанои, хоче Пилипъ Стефанишинъ закушити парцелѣ „Ланы и ниву за болотомъ“, обѣймаючй 3 моргы орного грунту, и подае за нихъ дуже корыстну цѣну 300 зр. в. а., котрй заразъ по списаню контракту до депозиту судового зложити обязуесть ся.

На цѣлѣй тѣй реальности тяжить довгъ въ сумѣ 130 зр. черезъ пок. Андрея Доманюка ще въ р. 1876 въ Банку рустикальнѣмъ затягненыи; такожь узыскали на тую реальнѣсть права заставу Гершь Бардахъ для сумы 60 зр. а Шмуль Ротбавмъ для сумы 82 зр. Выплатити тѣи довги зъ доходѣвъ реальности не есть возможно. Вѣрителѣ въ короткѣмъ часѣ просити будуть запевно о лѣдитацйну продажъ реальности. Понеже заходитъ обава, щобы реальнѣсть тая при лѣдитацйи за дуже низьку цѣну не зѣстала продана, черезъ що малолѣтнй властителѣ були бы позбавленй всѣго своего маекку: то прошу зѣ взгляду на тое, що подавана Пилипомъ Стефанишиномъ цѣна покрене всѣ довги на тѣй реальности тяжачй, що запобѣжитъ ся дальшимъ коштамъ екзекуцйи и наростови процентѣвъ, що малолѣтнимъ по спродажи 3 моргѣвъ грунту позѣстане ще 2 моргы доброго поля и будынки:

Свѣтлый ц. к. Судъ зволить уповажнити мене, яко опѣкуна малолѣтнихъ Павла и Юстины Доманюкѣвъ, заключити зъ Пилипомъ Стефанишиномъ кон-

трактъ о купно и продажъ 3 моргѣвъ Грунту зъ реальности пѣдъ ч. 92 въ Островѣ.

Романъ Бобецкій.

Ото суть загальнїи правила, якъ опѣкунъ маеткомъ сирѣтскимъ мае завѣдувати.

У всѣхъ важнѣйшихъ справахъ на власну руку безъ призволеня судового опѣкунъ нѣчого не може робити. Не може отже опѣкунъ, якъ то у насъ часто дѣялось, безъ призволеня судового поверховный сирѣтскїи маетокъ продавати, Грунта сирѣтскїи выарендовувати, заставляти, мѣняти або розпродувати, не може на Грунтъ сирѣтскїи довгу затягати анѣ вѣрительности сирѣтскїи выповѣдати, если суть правно обезпеченїи, не може у себе готовыхъ грошей сирѣтскихъ переховувати анѣ выпожичати або Грунта закуповати.

Всѣ, щѣ до звычайного заряду господарства належить, може опѣкунъ самъ залагоджувати, може отже, если самъ господарство провадитъ, зѣбранїи зъ Грунту плоды продавати, потрібну на господарство худобу и инвентаръ, якъ возы, плуги и т. и., закуповати, а злишнїи выпродати. Въ загальѣ, якъ вже сказано, опѣкунъ мае старати ся, щобы сироты якъ найменчїи выдатки мали, а маетокъ ихъ о скѣлько можна збѣльшавъ ся.

3. Якъ мае опѣкунъ малолѣтнїи сироты виховувати.

Опѣкунъ мае такожь обовязокъ старати ся о выживлене и виховане малолѣтнихъ сирѣтъ его опѣцѣ повѣренныхъ.

Мають сироты свѣи власнїи маетокъ, то вѣдповѣдна часть доходѣвъ зъ того маетку мае служити на выкормлене и утримане сирѣтъ. Если отже опѣкунъ Грунтъ сирѣтскїи самъ управляє, то мае утримувати при собѣ сироты и зъ доходѣвъ Грунту выживляти; если маетокъ сирѣтскїи въ чужихъ рукахъ, т. е. Грунтъ заарендованный або грошѣ выжиченїи, то рѣчнїи чиншъ зъ того Грунту або процента слу-

жать на выкормлене дѣтій. Можна такожъ мастокъ сирѣтскій вѣдати въ чужій руки, т. е. Грунтъ заарендовати або грошѣ на скриптъ и гіпотеку выжичити, зъ такою умовою, що той, хто арендує або выножичає, зъобов'язе ся сироты при собѣ утримувати, выживляти и выховувати. До такои умовы треба призволена суду. Опѣкунъ въ такѣмъ разѣ наглядаетъ тѣлько, чи сиротамъ кривда не дѣється и маетки ихъ не руйнують ся.

Корѣнного маетки сирѣтского на выживлене сирѣтѣ не вѣльно нарушати. Если отже сироты мають такъ малый мастокъ, що доходы не выстають на ихъ утримане, то обов'язана мати сирѣтѣ зъ власного свого маетки сироты выживляти; если мати не жие, обов'язані до того дѣдъ або бабка по батькови, дальше дѣдъ або бабка по матери. Если тія свояки добровѣльно обов'язку того не хочуть на себе пріймити, має о тѣмъ опѣкунъ до суду донести.

Опѣкунъ не має обов'язку зъ власного маетки сироты выживляти; если отже родина сирѣтѣ не жие, має опѣкунъ умѣстити сироты у кого чужого, сли самъ при собѣ ихъ затримати не хоче.

Подѣбно маєть ся такожъ зъ выхованемъ сирѣтѣ.

Если мати малолѣтнихъ жие, то повинна сама займати ся ихъ выхованемъ, опѣкунъ наглядаетъ тѣлько и дораджує; если сироты не мають матери, опѣкунъ самъ ихъ выховує.

Выховуване єсть то приспособлюване дитины на чесного, богобоязливого и народови ужиточного чоловіка. Опѣкунъ повиненъ отже зъ малку ще впоювати въ дитину засады добрій, учити боязни божи и добрыхъ звычайвъ, пошанованя старшихъ, замилованя до працѣ, до ощадности, пошанованя свого и чужого добра и посылати дитину шильно до церкви и до школы, щобы дитина такъ потрѣбнй въ нынѣшнихъ часахъ для кожного науки, о скѣлько можна, собѣ присвоила.

Якъ дитина скѣнчить вже 10 до 12 лѣтѣ, єсть отже

въ тѣмъ вѣку, що вже и чогось практичного выучитись може, мае опѣкунъ приспособлювати дитину до заводу вѣдповѣдного ей способностямъ и маеткови. И такъ если дитина мае значнѣйшій маетокъ и оказуе велику охоту и способностъ до дальшой науки, повиненъ опѣкунъ посылати дитину до школъ высшихъ; если сирота мае господарство такъ велике, що въ будучности можна однѣй родинѣ выгѣдно зъ него утримуватись, належить дитину приучувати рѣльництва, садѣвництва, пчѣльництва; если сирота не мае грунту або мае его лишь дуже мало, або если господарство (хочбы и значнѣйше) належить до бѣльше дѣтѣй, повиненъ опѣкунъ одно зъ дѣтѣй приспособлювати до рѣльництва, а инші дати выучувати такого ремесла, зъ котрого бы пѣзнѣйше на цѣле свое жите могли мати добре утримане. Користь въ тѣмъ есть тая, що, коли сироты прѣйдуть до лѣтъ и маетокъ свѣй вѣдберуть, то тымчасомъ зъ доходѣвъ зъ грунту узбиратись може така готѣвка, що грунтъ неподѣленный принаде одному сиротѣ, а веѣ другѣй отримують сплату въ грошехъ, котрѣй придадутъ ся имъ чи то на вывѣноване, чи на проваджене ремесла, або ведене власного господарства.

Если доходы зъ маетку сирѣтского на выховане сирѣтъ не выстарчають, а сироты не мають близшихъ своякѣвъ, котрѣй до выхованя сирѣтъ власнымъ маеткомъ причиняти ся суть обовязанѣй, тогды можна такожъ нарушити корѣнный маетокъ сирѣтскѣй, а то примѣромъ на справлене одежи, книжокъ, сли малолѣтнѣй учить ся въ школахъ, на закуплене варстату або знарядѣвъ ремѣсничихъ, если малолѣтнѣй того до своего заводу потребуе. Корѣнный маетокъ сирѣтскѣй може бути нарушенный тѣлько за призволенемъ суду.

Если сирота нѣякого маетку не мае, належить просити судъ, щобы выстаравъ ся о умѣщене сироты въ якѣмъ публичномъ закладѣ выховавчѣмъ. Въ кождѣмъ бѣльшѣмъ мѣстѣ суть бурсы, въ котрыхъ умѣщуеть ся хлопцѣвъ без-

платно и посылаєть ся ихъ до школъ высшихъ ; въ Дроговыжу коло Львова єсть закладъ, де звыжь 200 дѣтей безплатно выучуєть ся ремесла.

Опѣкунъ має такожь обовязокъ малолѣтній сироты въ судѣ и по-за судомъ заступати. Малолѣтній не може анѣ передъ судомъ самъ процеса провадити, анѣ на себе нѣякихъ обовязкѣвъ пріймати, анѣ своимъ маєткомъ розпоряджати ; всякій такі умовы малолѣтнихъ, отже и пожички малолѣтними затыгненій, суть неважні. Єсли однакожь малолѣтній умѣє яке ремесло, або єсть въ службѣ, то тымъ, щѣ собѣ заробить або заслужить, може пѣсля своєи волѣ розпоряджати, а навѣть о такі належитости самъ безъ опѣкуна процесувати ся.

Опѣкунъ, такъ якъ и отець, має право карати непослушній сироты єго опѣцѣ вѣдданій, однакожь такъ, щѣбы сироты черезъ тое на здоровю не утерпѣли ; єсли опѣкунъ права своєго въ якій небудь спосѣбъ надъживає, можуть такожь и сироты малолѣтній передъ своими свояками або передъ судомъ устно або письменно пожалуватись.

Свѣтлый ц. к. Суде !

Для малолѣтнихъ по покѣйнѣмъ Прокопѣ Свистунѣ позѣсталыхъ дѣтій Онисима и Параскевиѣ Свистунъ установивъ Свѣтлый ц. к. Судъ опѣкуномъ старшого ихъ брата Герасима Свистуна.

Опѣкунъ той ужиткує цѣлый мастокъ сирѣтскій на власну корыєть, спровадъ корову малолѣтнихъ и цару волѣвъ, заставивъ Семкови Хоминови 4 кусники поля зъ ґрунту малолѣтнихъ на 5 лѣтъ за 80 зр. и грѣшми тыми сплачує власній свои довги.

Понеже Герасимъ Свистунъ часто такожь напиваєть ся и занедбує выхованє малолѣтнихъ сирѣтъ єго опѣцѣ повѣреныхъ, бо анѣ до школы анѣ до церкви ихъ не посылає и о приличнє одѣнє для нихъ не стараєть ся, протое яко близькій своякъ тыхъ малолѣт-

нихъ доношу о томъ Свѣтлomu ц. к. Судови и прошу, щобы уеунувъ Герасима Свистуна вѣдъ дальшой опѣки надъ тыми малолѣтними и завѣзвавъ его до зложеня рахункѣвъ зъ дотеперѣшнього заряду маеткомъ тыхъ малолѣтнихъ.

Стефанъ Тымчѣй.

4. Коли опѣка кѣнчить ся.

Опѣка надаеть ся, якъ сказали-сьмо, для тыхъ особѣ малолѣтнихъ, котрыхъ отецъ не жѣе и котрѣ самѣ своими справами завѣдувати не вмѣють. Длѣтого надае судъ опѣку такожь и для тыхъ малолѣтнихъ, котрыхъ отецъ вправдѣ жѣе ещѣ, але ними опѣкувати ся не може, примѣромъ если есть божевѣльный (зъ розуму зѣйшовъ), если узнанный зѣставъ черезъ судъ за марнотравца, если бувъ засуженый на кару вязницѣ бѣльше якъ на оденъ рѣкъ, если покинувъ малолѣтнихъ дѣтѣй, если занедбуе ихъ выховувати и выживляти, або сли бѣльше якъ на оденъ рѣкъ зъ краю выдаливъ ся и о собѣ чутки не дае.

Опѣка кѣнчить ся отже, если отецъ малолѣтнихъ зновъ може або хоче ними опѣкувати ся, если малолѣтнѣй умре або укѣнчить 24 лѣтъ жѣтѣ. Если малолѣтнѣй зѣстающѣй пѣдъ опѣкою дѣйде до повнолѣтности, але есть уломный (нѣмый, слѣпный) або дурноватый, або марнотравникъ и обавлятись належить, що маеткомъ своимъ не зможе добре завѣдувати: мають о томъ свояки его або опѣкунъ донести до суду и просити о продовжене опѣки на часъ неограниченый, якъ довго потреба того окажетъ ся.

(Штемпель на 1 зр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Декретомъ зъ дня 10-ого Лютого 1880 ч. 372 установивъ мене Свѣтлый ц. к. Судъ опѣкуномъ малолѣтнього Сеня Маланьчука. Малолѣтнѣй той, якъ

./ свѣдчить метрика уродження пѣдъ ./, укѣнчить вже за 4 мѣсяцѣ 24 лѣтъ житя и схоче вѣдобрати пѣдъ свѣй зарядѣ частину спадщины по покѣйнѣмъ Михайлѣ Маланьчуку на него припадаючу. Понеже однакожь Сень Маланьчукъ вѣдъ пѣвъ року вѣддавъ ся налоговому пиянству, безъ мого призволеня затыгнувъ пожичку въ сумѣ 40 зр. у тутешнього корчмаря, не оказуе найменшой охоты до працѣ и цѣлыми днями и ночами вѣддасть ся розпустѣ: заходить отже узасаднена обава, що ставши повнолѣтнимъ маетокъ свѣй въ короткѣмъ часѣ марно пропустить. Длятого, покликуючи ся въ тѣмъ взглядѣ на свѣдоцтво тутешнього вѣйта Семка Дѣдуха, прошу: Свѣтлый ц. к. Судъ зволить опѣку надъ малолѣтнимъ Сенѣмъ Маланьчукомъ на часъ дальшій и неозначеный продовжити.

Григорій Банахъ.

Маеткомъ такого повнолѣтнього завѣдуе опѣкунъ, якъ маеткомъ малолѣтнихъ сирѣтъ. Такій повнолѣтній, зѣстаючий пѣдъ опѣкою, не може такожь нѣякихъ обовязкѣвъ на себе пріймати, а всѣ умовы, якѣ бы поробивъ, суть неважнѣй.

Если малолѣтній зѣстаючий пѣдъ опѣкою укѣнчивъ вже 20 лѣтъ житя и есть вже на стѣлько огляднѣй, що справами своими самъ завѣдувати, господарство або ремесло самъ провадити зможе и не заходить обава, що маетокъ свѣй на зле ужіе або зруйнуе, може опѣкунъ просити судъ, чтобы малолѣтньому опустилъ хибуючій ему до повнолѣтности часъ.

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Повѣренный моѣй опѣцѣ малолѣтній Данило Переплисъ укѣнчить дня 26-ого Марта 1880, якъ свѣдчить метрика уродження пѣдъ ./, 22-ій рѣкъ житя. Понеже господарствомъ его, котрымъ до теперъ самъ завѣдувавъ-емъ, дальше для слабого мого здоровья самъ завѣдувати не могу, а малолѣтній той, якъ мавъ я

способнѣсть пересвѣдчити ся, есть чеснымъ, ошаднымъ, трудящимъ молодцемъ и господарство свое зъ пожиткомъ для себе провадити зможе, то прошу: Свѣтлый ц. к. Судъ зволить малолѣтнього Данила Переплиса узнати повнолѣтнимъ.

Антѣнъ Дѣдора.

Малолѣтній такій, узнанный черезъ судъ за повнолѣтнього, може довѣльно самъ своимъ маеткомъ завѣдувати и має майже все права повнолѣтнього.

Если опѣкунъ обязанности свои не вышюняе належито, если занедбуе выховане або выживлене малолѣтнихъ, надъ ними збыткуеть ся, ихъ маеткомъ зле завѣдуе, або если зайдуть перешкоды, о котрыхъ попередно мова була а за-для котрыхъ опѣкунъ обовязкѣвъ своихъ сповняти не може: належить о томъ донести судови. Судъ безприволочно усуває такого опѣкуна а въ его мѣсце именуе иного.

Мати або братъ малолѣтнихъ, котрѣ въ часѣ установленя опѣки самѣ ще були малолѣтними, можуть, если дѣйдуть до повнолѣтности, просити судъ, щобы ихъ установивъ опѣкуномъ надъ прочими малолѣтними; судъ може дотеперѣшняго опѣкуна вѣдъ обовязкѣвъ увѣльнити и именувати опѣкуномъ брата або матѣрь малолѣтнихъ.

Малолѣтня, котра выходитъ за мужъ, не стаеть ся ще черезъ тое само повнолѣтною; еи особливо опѣкуеть ся еи чоловікъ, а еи маеткомъ завѣдуе дотеперѣшній опѣкунъ, хйба що судъ призвольт, щобы опѣкунъ маетокъ еи вѣддавъ еи чоловікови до заряду.

5. Якъ має опѣкунъ рахунки складати.

Опѣкунъ має до заряду повѣреного ему маетку сирѣтского складати рахунки щорѣчно передъ судомъ, и зложити рахунокъ окончанный, коли его судъ вѣдъ дальшой опѣки

усуває або опіка черезъ смерть або повнолѣтнѣсть малолѣтнихъ кѣнчить ся.

Въ рахунку рѣчнѣмъ мае опікунъ выказати доходы зъ маєтку сирѣтского за цѣлый рѣкъ минувшій и все выдатки. Выдатки належить, о скѣлько можна, выказувати вразъ зъ квѣтами. Рахунокъ рѣчный складаєть ся передъ судомъ звичайно зъ кѣнцемъ кожного року.

Если отже опікунъ провадить самъ господарство малолѣтнихъ, мае въ рахунку выказати, кѣлько збѣжа и якого збравъ зъ ґрунту сирѣтского, якій бувъ приховокъ зъ худобы, за кѣлько збѣже або худобу продавъ, кѣлько збѣжа высѣявъ, щѣ коштувала управа ґрунту, яку худобу або инвентаръ господарскій закупивъ, щѣ выдавъ на выживлене и выховане сирѣтѣ и якій позѣставъ чистый доходъ. Подѣбнымъ єсть рахунокъ, если малолѣтнѣ мають лишь гѣтѣвку въ судѣ зложеноу або на ґипотеку выжичену, зъ котрой процента опікунъ на выживлене и выховане малолѣтнихъ побѣрає.

(Штемпель на 36 кр.)

Свѣтлый ц. к. Суде!

Въ наслѣдокъ рѣшеня ц. к. Суду зъ дня 16-ого Серпня 1878 ч. 5462 обѣймивъ я въ Вересню 1878 зарядъ маєтку малолѣтнихъ Трофима, Олексы и Меланіѣ Задорожныхъ.

Маєтокъ той складаєть ся зъ реальности пѣдъ ч. 18 въ Островѣ, обѣймаючої 8 морґѣвъ ґрунту, будынкѣвъ и рухомыхъ рѣчѣй.

Пѣсля рѣшеня зъ дня 20-ого Жовтня 1878 ч. 7541 выпустивъ я зъ той реальности 6 морґѣвъ ґрунту и будынки Павлови Стельмахови въ аренду на 6 лѣтъ за рѣчный чиншь 40 зр. и продавъ поверховный маєтокъ сирѣтскій за 273 зр. 54 кр. в. а. Позѣсталѣ 2 морґы ґрунту управляєть-ємъ самъ и зѣбранѣ зъ того

плоды обернувъ емь на выживлюване малолѣтнихъ сирѣтъ.

Малолѣтнього Трофима, котрый укѣнчивъ вже 14 лѣтъ и вывчивъ ся читати добре и писати, умѣстивъ емь въ..... у слюсаря Пилипа Нагѣрного, котрый зъобовязавъ ся за мѣсячнымъ вынагородженемъ въ сумѣ 3 зр. вывчити его ремесла слюсарского до 3 лѣтъ; малолѣтній Олекса ходитъ въ Островѣ до 3-ои клясы а Меланія до 1-ои клясы и мешкають при менѣ.

То попередивши, складаю рахунокъ зъ заряду маетку сирѣтского за рѣкъ минувшій т. е. за часъ вѣдъ 1-ого Вересня 1878 до 1-ого Листопада 1879, якъ слѣдуе:

При- логи	День и мѣ- сяцъ	При х ѳ д ѣ :	зр.	кр.
	1878.			
	26. Жовтня	Зъ продажи поверховного маетку	273	53
	5. Листоп.	Чиншь вѣдъ Павла Стельмаха за р. 1879	40	—
	8. Листоп.	Зъ продажи 3 кѣрцѣвъ жита . .	18	—
	12. Лист.	Зъ продажи 2 кѣрцѣвъ пшеницѣ	16	—
	22. Лист.	Сидѣръ Туръ звернувъ довгъ .	23	72
	1879.			
	5. Марта	Зъ продажи телички	19	—
		Разомъ прихѣдъ .	390	26

Выдатки :

	1. 1878.	Такса посмертна по пок. Стефанѣ		
¹ / _.	7. Листоп.	Задорожнѣмъ, якъ квѣтъ ¹ / _. .	18	33
	2. 15. Ли-	Нотареви за писане актѣвъ по		
² / _.	стопада	тѣмъ-же якъ квѣтъ ² / _. . . .	6	54
³ / _.	3. 22. Ли-	Такса на школы якъ квѣтъ ³ / _. .	1	5
	стопада			

22.	Лист.	Зложивъ-емъ въ судѣ до депозиту	273 54
1879.		Купивъ-емъ для Трофима чоботы	
5.	Сѣчня	за	4 —
		кожушокъ за	7 —
		шапку за	— 80
5.	Сѣчня	Купивъ-емъ для Олексы чоботы	
		за	3 50
		шапку за	— 60
		Меланцѣ хустку за	1 20
2.	Лютото	Купивъ-емъ для Олексы и Меланіѣ 5 книжокъ школьныхъ, пера, таблички за	5 32
4.	8. Сержня	Заплативъ-емъ Пилипови Нагѣрному за науку Трофима за 10 мѣсяцѣвъ т. е. до 1. Листопада 1879, якъ квѣтъ ⁴ / ₁	30 —
⁴ / ₁ .	5.	10. Сержня	Податокъ за р. 1879, якъ квѣтъ ⁵ / ₁ 17 64 $\frac{1}{2}$
⁵ / ₁ .	„	Возьному за доручене 5 рѣшень судов.	— 87 $\frac{1}{2}$
„	„	Штемплѣ за 3 поданя до суду внесені	1 8
„	„	Въ справахъ сирѣтъ ѣздивъ-емъ два разы до суду, за пѣдводы заплативъ-емъ	3 —
		Разомъ выдатки	374 48
		Вѣдтягнувши вѣдъ приходѣвъ	390 26
		выдатки	374 48

позѣстаетъ въ моихъ рукахъ 15 зр. 78 кр., котрѣ затриму ю у себе на дальшѣ потреби малолѣтнихъ.

Свѣтлый ц. к. Судѣ зволить сей рахунокъ одобрити и мене о запавшѣмъ рѣшенію завѣдомити.

Андрѣй Тухолька.

Если маетокъ сирѣтскій есть такъ незначный, шо доходы заледве выстають на выживлене малолѣтнихъ, може судъ увѣльнити опѣкуна вѣдъ складаня рѣчныхъ рахункѣвъ.

На ко́нечный рахунокъ мае опѣкунъ найпѣзнѣйше въ два мѣсяцѣ по скѣнченю опѣки предложити судови, хѣба шо сирота, котрый ставъ повнолѣтнимъ, увѣльнитъ его вѣдъ зложена того рахунку. Въ наконецнѣмъ рахунку покликуеть ся опѣкунъ на свои рахунки рѣчнй, т. е. складае до куны сумы рѣчныхъ доходѣвъ и выдаткѣвъ и выказуе, чи и о скѣлько маетокъ сирѣтскій збѣльшивъ ся або зменшивъ ся. Если опѣкунъ вѣдъ складаня рѣчныхъ рахункѣвъ бувъ увѣльненный, мае въ наконецнѣмъ рахунку, покликующься на станъ маетку, якій бувъ въ часѣ коли опѣку обѣймавъ (щѣ въ инвентари маетковѣмъ есть выказане), зраховати въ порядку всѣ доходы и выдатки въ часѣ выконуваня опѣки. Рахунки черезъ опѣкуна предложенй судъ справдае, а узнавши докладными выдае опѣкунови свѣдоцтво на тое. Опѣкунъ може жадати звороту всѣхъ выдаткѣвъ, якй зъ своего маетку для малолѣтнихъ поносивъ, и выдатки тѣ въ рахункахъ выказати.

Опѣкунамъ, котры справами сирѣтъ щиро займали ся и пильностію своею и оцадностію маетокъ сирѣтскій збѣльшили, може судъ на ихъ жадане зъ доходѣвъ маетку сирѣтского признати вѣдповѣдну нагороду. На опѣкунѣвъ, котры обовязкѣвъ своихъ не выповняютъ належито, може судъ накладати кары грошеві. Опѣкуны такй вѣдповѣдають такожь цѣлымъ своимъ маеткомъ за всякй шкоды и страты, якй малолѣтнимъ зъ власной вины нанесли. Вѣдповѣдають отже опѣкуны и мають малолѣтнимъ зѣ своего маетку шкоду звернути, если господарство малолѣтнихъ занедбували, грунта зле управляли або вѣдлогомъ позѣбставляли, если будынкѣвъ сирѣтскихъ вѣдъ огню не убезпечували (ассекуровали) а будынки тѣ погорѣли, если черезъ недоглядъ худоба малолѣтнихъ выгинула, если грунта сирѣтскй заста-

вляли або продавали, если грошѣ сирѣтскій выпожичували непевнымъ людямъ, такъ що ихъ вѣдобрати трудно, если не допильновували, щобы довжники сирѣтъ на часъ довги сплачували, если будынкѣвъ сирѣтскихъ вѣ вѣдповѣднѣмъ часѣ не направляли и будынки тѣ поницились, если сплачували неретельнѣ и неналежнѣ довги або робили умовы некорыстнѣ для малолѣтнихъ безъ призволеня судового (умовы такѣ сѣуть неважнѣ). Всѣхъ подѣбныхъ выпадкѣвъ трудно навѣтъ вычислити; яко правило служитъ, що опѣкунъ есть одвѣчальнымъ и мае звернути шкоду, яку зъ его вины, недбалости або злои волѣ малолѣтнѣ потерпѣли.

Всѣ, щѣ сказано о опѣкунахъ, о ихъ обовязкахъ и одвѣчальности, вѣдноситъ ся такожъ до матери малолѣтнихъ, если судъ еѣ опѣкункѣю назначивъ. Мати малолѣтнихъ обовязана такожъ складати вѣ судѣ рахунки и одвѣчальною есть за всяку шкоду, яку малолѣтнимъ зъ власной вины нанесла. Матѣрь, котра зле опѣку выконуе, можна такожъ вѣдъ опѣки усунути.

6. О кураторахъ.

Куратора установляе судъ для тыхъ осѣбъ, котрѣ сѣуть вже повнолѣтними але для розличныхъ причинъ самѣ своимъ маеткомъ завѣдувати и своими справами займати ся не могутъ.

И такъ установляеть ся куратора для зѣйшовшихъ зъ розуму (божевѣльныхъ) и для дурноватыхъ. Особы такѣ не могутъ нѣякихъ правныхъ интересѣвъ важно подпрѣимати, отже нѣякихъ умовъ робити, нѣчого продавати, купувати, выпожичати, заставляти або сплачувати. У всѣхъ подѣбныхъ справахъ заступае ихъ кураторъ.

Куратора установляе судъ такожъ для марнотравпѣвъ.

За марнотравця узнае судъ того, хто маетоку свѣдѣ перозважно розтрачуе, довги безъ потребы и подѣ тяжкими

умовами затыгае и тымъ себе або свою родину въ будущности на нужду наражае. Скоро хто отже свѣй маетокъ, чи то ґрунтъ, чи худобу, выпродуе безъ потреби а узысканї грошѣ на марницѣ пускае; скоро хто въ такѣй цѣли, отже безъ потреби, затыгае пожички на высокї процента и пѣдъ утяжливими услѣвами: належить о тѣмъ безпроводочно донести до суду, а судъ, переконавши ся о марнотравствѣ, вѣдбирае такому марнотравникови право завѣдувати своимъ маеткомъ и надае ему куратора, котрый такого марнотравника у всѣхъ справахъ правныхъ заступати мае.

Свѣтлый ц. к. Суде!

Микола Хоркавый зъ Острова одѣдичивъ передъ 3 роками по батьку своѣмъ маетокъ, складаючїй ся зъ 12 морлѣвъ ґрунту и будынкѣвъ пѣдъ ч. 63 въ Островѣ; маетокъ той бувъ добре утримуваний и безъ довгѣвъ. Яко вѣно отримавъ Микола Хоркавый вѣдъ своей жѣнки Ксенї пару волѣвъ, корову и 100 зр. готѣвкою.

Цѣлый той маетокъ нынѣ майже зруйнований.

Микола Хоркавый вѣдъ пѣвтора року почавъ налогово напивати ся и господарство занедбувати. Пропустивши въ корчмѣ на трунки и карты 100 зр. отриманыхъ вѣдъ своей жѣнки, продавъ передъ рокомъ волю и корову за 180 зр., заставивъ 3 морлы поля Иванови Ференсови на 6 лѣтъ за 40 зр., выпожичивъ у Мошка Ерлїха 50 зр. на 12 процентъ и продавъ морлѣ поля, „Заставна“ званого, Микитѣ Кифорови за 55 зр. Веѣ узиранї въ той способѣ грошѣ перетративъ Микола Хоркавый на розпусту.

Понеже заходить обава, що небавкомъ и решту ґрунту на марницѣ выпродасть и себе, свою жѣнку и дитину на нужду спровадитъ: зверхнѣсть громады Острова доносить о тѣмъ Свѣтлому ц. к. Судови и просить о узнане Микола Хоркавого марнотравникомъ.

На куратора представляеть ся Семка Бобецкого зъ Острова.

Водъ зверхности громады Острова.

Проконъ Рокецкій,
вйтъ.

Марнотравникъ такій, такъ якъ и божевѣльный, не може самъ нѣякихъ правныхъ интересѣвъ важно подпріймати, а всякї умовы, якї поробить, суть неважнї.

Обовязки такихъ кураторѣвъ суть такї самї, якъ опѣкунѣвъ: судъ воддае имъ зарядъ маетку божевѣльного або марнотравника, маеткомъ тымъ мають они завѣдувати и судови рахунки складати.

Куратора установляе судъ часами и для малолѣтнихъ, зостаючихъ подъ одною и тою самою опѣкою, если заходятъ процеса межи тыми малолѣтними, або мѣжъ малолѣтними и ихъ родичами або опѣкуномъ. По переведеню такого процесу обовязокъ куратора устае.

7. Деякї практичнї рады для опѣкунѣвъ.

Подавши приписы, якъ опѣка мае бути выконувана, подаемо такожъ деякї рады для опѣкунѣвъ, якъ въ розличныхъ випадкахъ поступати собѣ мають.

Передъ всѣмъ звертаемо увагу на тое, що мати малолѣтнихъ сирѣтъ, если именована есть опѣкункою, не мае взглядомъ маетку малолѣтнихъ бѣльше правъ, якъ опѣкунъ. Лучаеть ся дуже часто, що така мати-опѣкунка або, если выйде за мужъ, другїй ей чоловікъ брутъ сирѣтскїй на власный тѣлько пожитокъ уживають, заставляють, мѣняють, выпускають въ аренду або парцелями выпродують.

До всѣго того опѣкунка не мае права, не може такожъ зъ маетку сирѣтского справляти собѣ весѣля, хрестинъ або похоронѣвъ для дѣтїй своихъ зъ другого супружества, бо маетокъ той есть власностїю малолѣтнихъ сирѣтъ.

Судъ если о томъ довѣдаеть ся, усувае опѣкунку водъ

опікки, вѣдбирае їй зарядъ маестку сирѣтского и всяку шкоду малолѣтнимъ въ той способъ нанесену мусить опікунка звернути. Такожъ уневажные судъ всякіи такіи заставы, продажи або замѣны, черезъ опікунку безъ призволеня судового поробленіи. Каждый протое, хто вѣдъ опікунки або опікуна зъ маестку сирѣтского що небудь купуе, повиненъ пересвѣдчити ся, чи мають они до того призволене вѣдъ суду.

Если малолѣтня сирота за мужъ выходить, маестокъ той сироты може опікунъ або самъ ажъ до повнолѣтности сироты завѣдувати, або вѣдати ей чоловікови до заряду. Чоловѣкъ такой малолѣтної, такъ якъ и опікуны, не має права маестку того задовжати, заставляти, мѣняти або продавати, хіба що маестокъ або вѣно зъ готовыхъ грошій або рухомыхъ рѣчий складасть ся. Опікунъ обовязанный въ такомъ разѣ безпоровочно маестокъ сирѣтскій пѣдъ свѣй зарядъ обѣимити.

Опікунъ, якъ сказали-сьмо, вѣдповѣдае цѣлымъ своимъ маесткомъ за всяку шкоду, яка малолѣтнимъ зъ его вини притрафилась.

Часто лучасть ся, що будынки малолѣтнихъ огонь зничить; судъ може опікуна за тое одвѣчальнымъ зробити, що будынкѣвъ тыхъ не убезпечивъ вѣдъ огню. Добре есть протое, если опікунъ що року будынки сирѣтскій вѣдъ огню убезпечуе (ассекуруе). Убезпечувати можна въ кождѣмъ мѣсточку, въ котрѣмъ мешкае агентъ ассекураційный. За 2 або 3 зр., котрѣи що року на тую обезпеку выдасть ся, може опікунъ бути спокѣйный, що на випадокъ, колибъ будынки сирѣтскій погорѣли, сироты не будутъ мати шкоды, бо товариство ассекураційне зверне вартѣсть тыхъ будынкѣвъ.

Якъ довги сирѣтскій мають бути выплачуваніи, сказали-сьмо вже попередно. Тутъ подаемо тѣлько, що, если на грунтѣ сирѣтскѣмъ тяжать значнѣйшіи довги, и вѣрителѣ вже процеса провадять, а довгѣвъ тыхъ въ способъ, якъ попередно подано, т. е. або зъ доходѣвъ грунту або зъ чиншу,

не можна сплатити, то оп'якунъ найлѣпше зробить, если частину ґрунту, або п'осля потреби и цѣлый ґрунтъ сир'отскій, за призволенемъ суду доброму якому купцеву продати и довги заспокоитъ. Корысть есть въ томъ тая, що вѣрителѣ, отримуючи скорше грошѣ, зъ своихъ вѣрительностейъ звычайно де-що опускають, що не нарастають процента и великій кошта екзекуційнїи и що зъ вольной руки або частинами можна неразъ ґрунтъ лѣпше продати якъ при лицитаціи, и зъ того powodu для малолѣтнихъ сир'отъ лишити ся ще бодай частина ґрунту або грошій.

До зложеня р'очныхъ або наконецныхъ рахунк'овъ долбре есть, если оп'якунъ кождый дох'одъ и кождый выдатокъ сир'отъ заразъ собѣ записуе; при выдаткахъ, особливо при б'ольшихъ выплатахъ або закупнахъ, належить постарати ся о поквитоване на выплачену суму и поквитованя тї повиненъ оп'якунъ при складаню рахунк'овъ судови предкладати.

У вѣсхъ справахъ, въ котрыхъ оп'якунъ не знае, якъ собѣ поступити, повиненъ устно въ судѣ зарадити ся; особливо тогды, если одна зъ малолѣтнихъ сир'отъ ему повѣренныхъ осягне повнолѣтностъ и зажадае в'одъ оп'якуна маетку свого, повиненъ оп'якунъ въ судѣ розвѣдатись, якї частины ґрунту и щ'о зъ поверховного маетку належить такому повнолѣтньому в'оддати, а щ'о для решты малолѣтнихъ задержати.

Если оп'якунъ п'осля тыхъ припис'овъ обовязки свои сповняе, малолѣтнїи сироты виростають п'одъ его окомъ на людїй честныхъ, господарныхъ и народови ужиточныхъ, а прїйшовши до повнолѣтности отримують маетокъ св'ой въ добр'омъ станѣ, безъ довг'овъ.

Якъ же-жь мало дотеперь маемо под'обныхъ оп'якун'овъ, к'олько-жь то людїй суть нынѣ нещасливими черезъ несовѣстне або непорадне поступоване бувшихъ своихъ оп'якун'овъ !..

ДОДАТОКЪ.

Скала штемпльова II.

на квіты и документи въ справахъ правныхъ.

За суму	до	20 зр.	платить	ся	—	зр.	7 кр.
надъ 20 зр.	"	40	"	"	"	—	13 "
" 40	"	60	"	"	"	—	19 "
" 60	"	100	"	"	"	—	32 "
" 100	"	200	"	"	"	—	63 "
" 200	"	300	"	"	"	—	94 "
" 300	"	400	"	"	"	1	25 "
" 400	"	800	"	"	"	2	50 "
" 800	"	1.200	"	"	"	3	75 "
" 1.200	"	1.600	"	"	"	5	— "
" 1.600	"	2.000	"	"	"	6	25 "
" 2.000	"	2.400	"	"	"	7	50 "
" 2.400	"	3.200	"	"	"	10	— "
" 3.200	"	4.000	"	"	"	12	50 "
" 4.000	"	4.800	"	"	"	15	— "
" 4.800	"	5.600	"	"	"	17	50 "
" 5.600	"	6.400	"	"	"	20	— "
" 6.400	"	7.200	"	"	"	22	50 "
" 7.200	"	8.000	"	"	"	25	— "

Надъ 800 зр. вѣдъ кождыхъ дальшихъ 400 зр. о 1 зр.
25 кр. бѣльше, причѣмъ сумы низше 400 зр. уважа-
ють ся повными.

ЗМЪСТЪ :

Сторона

О опѣкунахъ и кураторахъ	3
1. Кто и коли установляе опѣкуна	5
2. Якъ мае опѣкунъ маеткомъ сирѣтъ завѣдувати . . .	8
3. Якъ мае опѣкунъ малолѣтнѣи сироты выховувати . .	21
4. Коли опѣка кѣнчить ся	25
5. Якъ мае опѣкунъ рахунки складати	27
6. О кураторахъ	32
7. Деякѣи практичнѣи рады для опѣкунѣвъ	34
Додатокъ. Скаля штемплѣва II.	37

ВѢДЪ ВЫДАВНИЦТВА

„РУСКОГО ПРАВОТАРЯ НАРОДНОГО.“

Вже вѢдъ давна зѢ всѣхъ сторѢнъ домагають ся у насъ „Руского Правотаря“. Указують именно на потреби на селѢ, де не такъ легко въ якѢй небудь справѢ можна зарадити ся. Особливо жь потрѢбный Правотарь для народа, котрый задля невѢдомости правныхъ приписѢвъ дуже часто нараженный есть на великѢй шкоды и страты, вмотуе ся въ всѣлякѢй процессы, платити кары або тратити маетокъ, або удае ся до покутныхъ писарѢвъ, котрѢй его выкорыстують. Не дасть ся заперечити, що незнане уставъ и приписѢвъ правныхъ причинило ся у насъ дуже до зъубоженя народа.

Тому-то неразъ вже завзывано и по газетяхъ и на зборахъ до уложеня „Руского Правотаря“, въ котрѢмъ бы въ всѣхъ правничихъ справахъ, якѢй звычайно у насъ трафляють ся, можна зарадитись. Однакъ выдане цѢлого Правотаря въ однѢй книжцѢ е дѢло за трудне: оно вымагае и великои працѢ, бо подѢбный книжки польскѢй або нѢмецкѢй суть або лихо уложены або не вѢдповѢдають нашимъ потребамъ, и великого кошту, бо кѢлька тысячъ зол. ренскихъ, якого выдатку анѢ вѢдъ поодинокихъ осѢбъ анѢ вѢдъ котрого небудь товариства нашего годѢ вымагати.

Задля того постановила РедакцѢя „БзтькѢвщины“ выдавати „Руского Правотаря“ книжочками, зъ котрыхъ ще й тота выгода, що легко ихъ и бѢднѢйшому чоловѢкови набути. Першу книжочку „О опѢкунахъ и кураторахъ“ пускаемо теперь въ свѣтъ, друга книжочка, обговорююча дуже важну и наглячу теперь справу „О податку грунтовѢмъ“, выйде въ Грудни сего року. Книжочки тѢи нишуть досвѢдченѢй правники, добре ознакомленѢй якъ зъ уставами и приписами правными такъ и зъ потребами практичного житя.

И дальші книжочки вже приготовляють ся ; якъ скоро они появлять ся, залежати буде вѣдъ того, якъ пріймуть ся обѣ перші книжочки, якій покушъ знайдуть.

Книжочки тіи уложені такъ, що зрозумѣти и ужиткувати ихъ може не тѣлько чоловѣкъ зъ вышою наукою але и розумный селянинъ, котрый укѣнчивъ сельску школу. Для легшого зрозумѣня и догѣднѣйшого ужитку додані суть численні взорцѣ поданъ, котрыми мае осягнути ся ще й тая цѣль, щобы нашій люде до судѣвъ и урядѣвъ писали не по польски, якъ до теперь звычайно, але по руски.

Сподѣваемо ся, що всеі люде доброй волѣ спомогати насъ будуть въ нашѣй работѣ: одній тымъ, що звертати будуть увагу на наше видавництво и старати ся будуть его ширити, другі, ин. правники (судіѣ, урядники політичні, скарбові и и.), тымъ, що доставляти намъ будуть матеріялу на дальші книжочки. Просимо тѣлько завсѣгды напередъ порозумѣти ся зъ нами, щобы оденъ и и той самъ предметъ не взяли собѣ двѣ або бѣльше осѣбъ до обробленя.

Цѣну устанавляемо якъ найнизшу, бо въ тѣмъ видавництвѣ не шукаемо зыску, але хочемо нимъ передъ всеімъ прислужити ся народови. Осея книжочка, обѣймаюча 2 $\frac{1}{2}$ аркушѣвъ друку, коштуе 12 кр., а зъ пересылкою почтовою (пѣдъ опаскою) 14 кр. а. в.

Редакція „Батькѣвщины.“

И 10080

БАТЬКОВЩИНА,

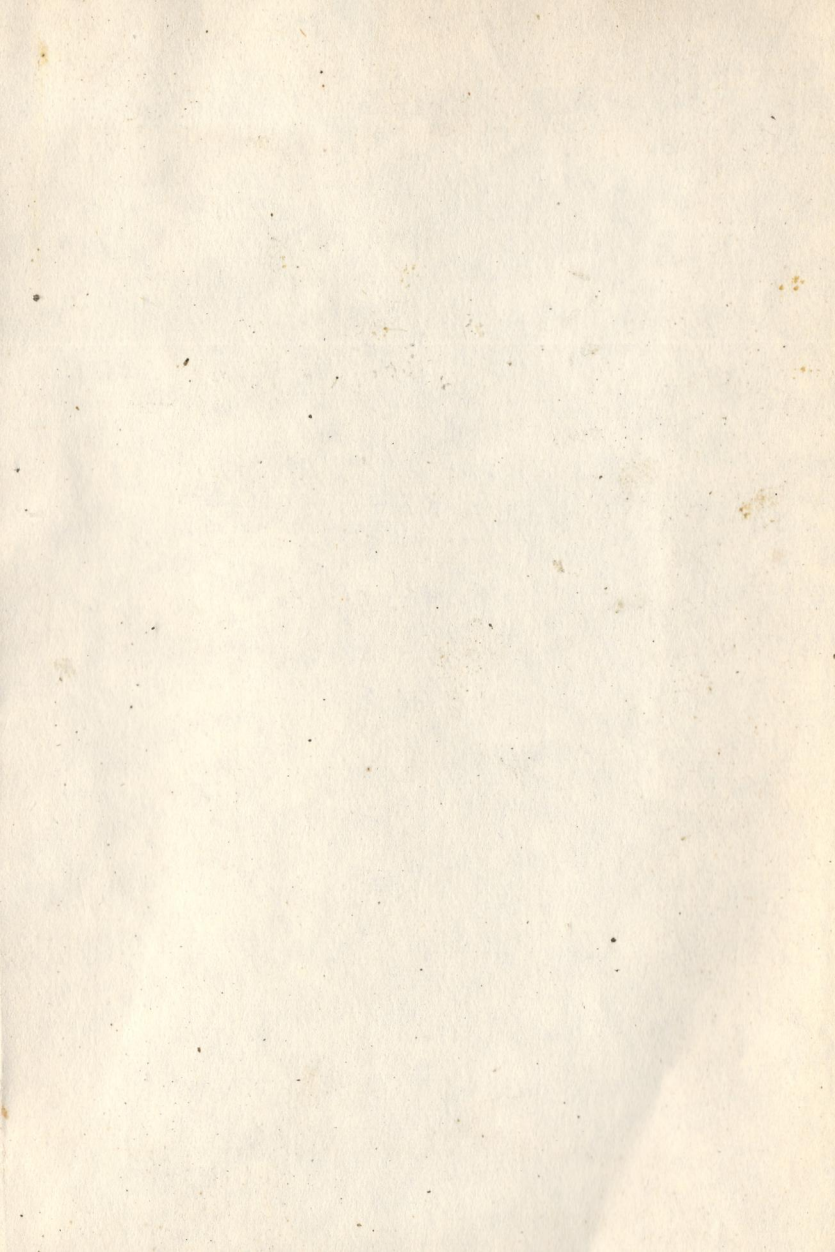
**газета посвячена переважно
справамъ народа,**

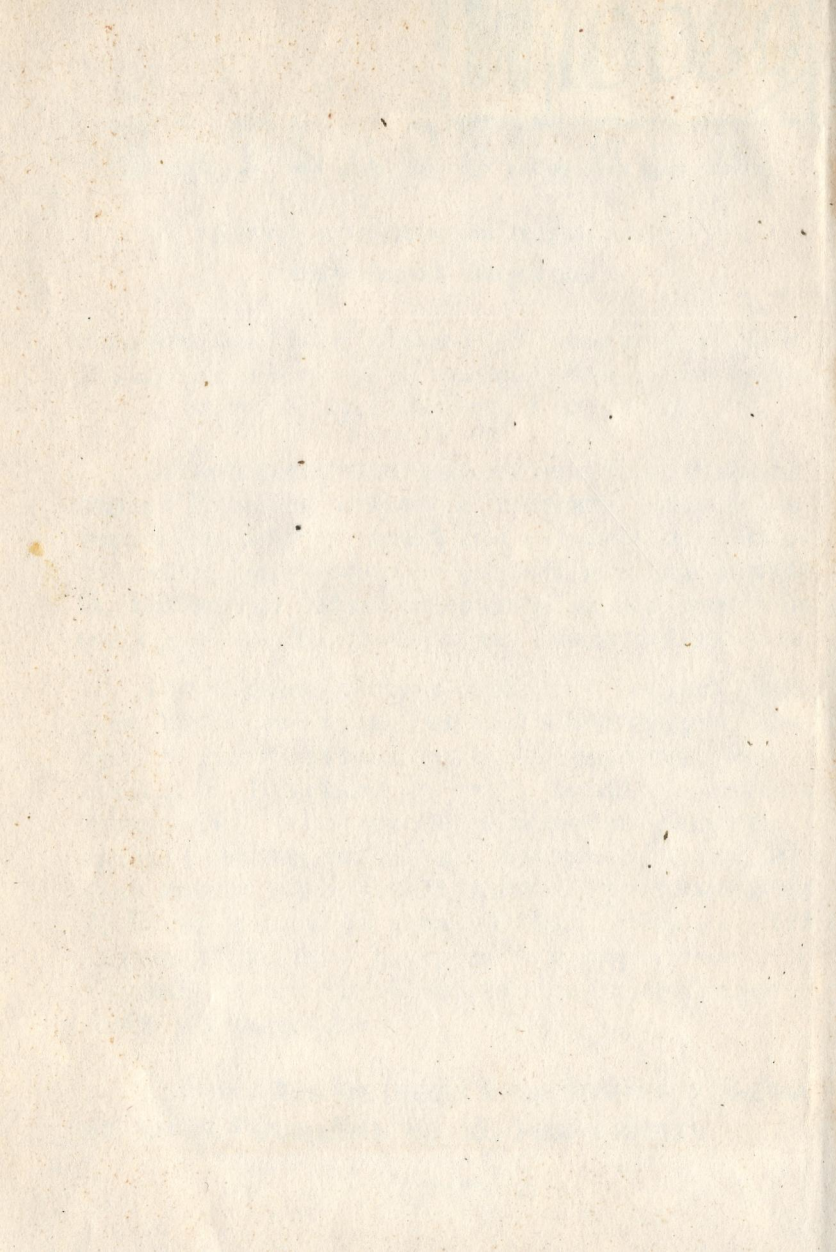
*выходитъ вѣдъ 1-ого Жовтня 1879-ого року у Львовѣ
2 разы на мѣсяць въ 1 аркушъ. Передплата рѣчна
2 зр. 50 кр., пѣрѣчна 1 зр. 30 кр.*

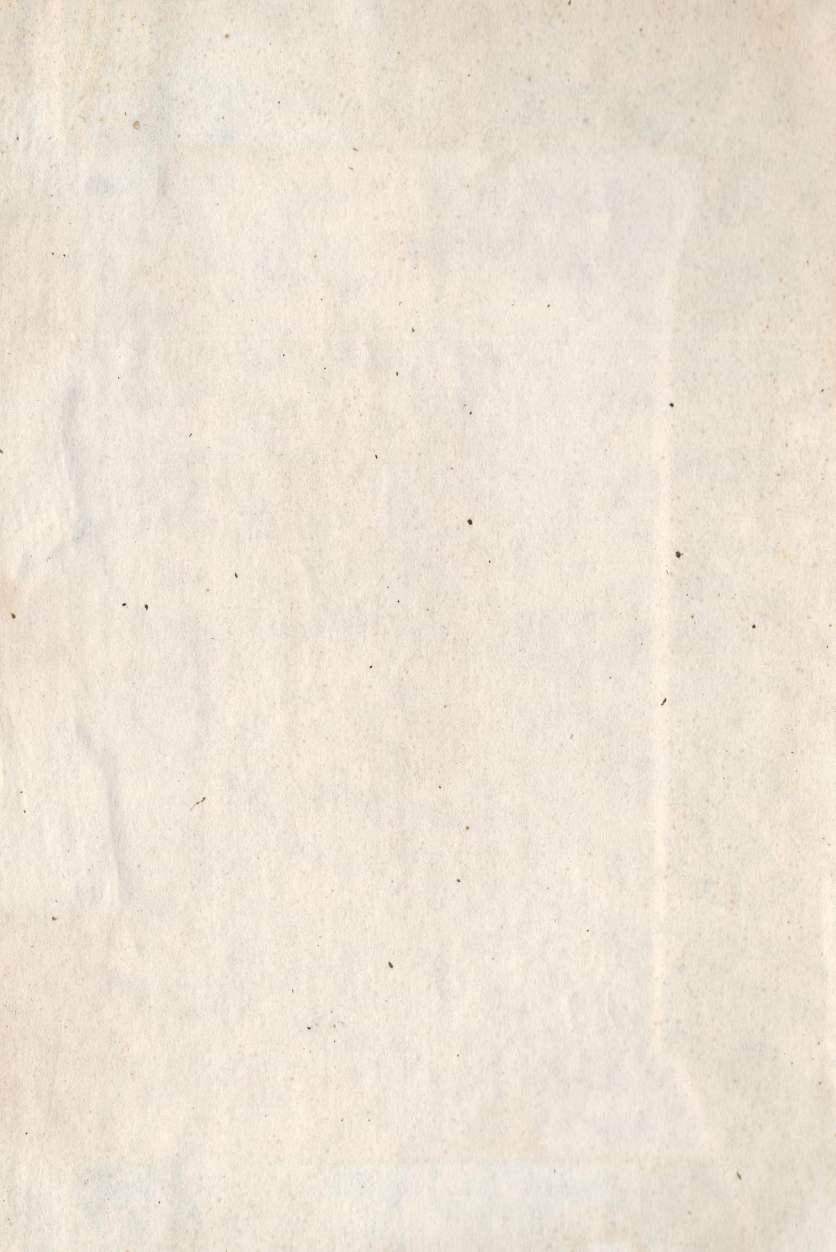
Батькѣвщина, указуючи на теперѣшне сумне положене Русинѣвъ, старае ся побудити всѣхъ и заохотити до згѣднои працѣ для ратованя хочъ тыхъ останкѣвъ батькѣвского добра, якѣ намъ ще лишили ся. Головно жѣ займае ся справою народа, указуе на его недолю и подае споссбы, якъ нуждѣ зараджувати.

Батькѣвщина мѣститъ особливо: 1) статѣ передовѣ, обговоруючѣ найважнѣйшѣ нашѣ бѣжучѣ sprawy; 2) статѣ науково-популярнѣ правничѣ, економичнѣ и и. Важнѣйшѣ зѣ тыхъ статей: О книгахъ ґрунтовыхъ, О засидженю и задавненю приватныхъ правъ, Новѣ податки, Жиды, Русины и Поляки, Що намъ помочи може, Новый податокъ ґрунтовый и и.; 3) Вѣсти (дописи) зѣ краю; 4) Щѣ дѣе ся въ свѣтѣ (переглядъ полѣтики внутрѣнной и заграничнои); 5) Новинки и всячина; 6) Вѣсти господарскѣ, промысловѣ и торговельнѣ.

**Адреса: Админѣстрацѣя Батькѣвщины у Львовѣ
на пляцу Галицкѣмъ нр. 15, 1-ый поверхъ.**

и. 10.080[✓]/₁

